Univerzita Karlova Praha

Fakulta sociálních věd

Katedra sociologie (bakalářský program sociologie a sociální politika)

Posudek bakalářské práce

Důvěra občanů ve zdravotnický systém ČR

Autorka práce: Lucie Bauerová

Posudek vedoucího práce: MUDr. Petr Háva, CSc.

Datum: 10.6.2012

Téma předložená práce je aktuální ve vztahu k probíhajícím výrazným reformním změnám českého zdravotnictví v kontextu ostatních sociálních změn. Pokrok medicíny přispívá na jedné straně k prodloužení délky lidského života, na druhé straně je tento pokrok zatížen obdobnými problémy komercionalizace, korupce a prospěchářství, jaké celá společnost. Změny ve společnosti vedou k rostoucím nerovnostem, jež se dostávají do rozporu s lidskými právy, ale především se promítají do reálných situací, do nichž se dostávají pacienti ve vztahu ke zdravotníkům. K výrazným změnám dochází v samotné medicíně, kde na jedné straně rostou možnosti specializované péče, v které se však snadno ztrácí potřebný celostní pohled na komplexní příčiny celé řady nemocí, jež jsou řazeny do skupiny psychosociálních nemocí. Řada odvratitelných příčin tak zůstává mimo kontrolu působení zdravotnického systému. Stojíme před několika rozpornými skutečnostmi. Jak na ně pohlíží jednotlivci v rámci svých individuálních podmínek, determinujících jejich jednání? Jak se promítají tyto změny do utváření naší důvěry ve zdravotnický systém a v jednotlivé lékaře podle jejich role, kterou ve zdravotnickém systému zastávají?

Autorka zpracovala tyto různé problémové okruhy a existující rozpory v rámci teoretického přehledu. To jí umožnilo formulovat 4 hlavní tematické oblasti (str. 23.-24.) výzkumných otázek a prostřednictvím polostandardizovaného rozhovoru získala odpovídající data, která zpracovala přehledně ve formě tabulek, umožňujících potřebnou redukci získaných dat. V teoretické části práce oceňuji odpovědný přístup autorky, práci s poměrně obsáhlým okruhem zdrojů, pocházejícím z různých vědních disciplín, převážně však z oblasti sociologie, sociologie medicíny. Strukturace tohoto jejího přístupu je doložena v rámci projektu práce.

Poznatky získané z realizovaných rozhovorů nám umožňují získat jasnější představu o pohledu našich současníků na jejich vlastní individuální přístupy ke zdraví, k problémům ve zdravotnictví, ke vztahům s lékaři a také jejich vlastní míru (ne)informovanosti o lidských právech se vztahem ke zdraví. Získané výsledky jsou velice dobře použitelné pro event. navazující práci podobného zaměření. Dalším přínosem této práce je volba odlišného konceptuálního přístupu na rozdíl od obvyklého, v ČR dosud převážně používaného a poněkud zjednodušujícího výzkumu, zaměřeného pouze na spokojenost pacientů. Přínosem práce je její orientace na pacienty, kteří se jaksi ve víru současných reformních změn a jejich diskusí naprosto vytrácí. K alarmujícímu zjištění patří silná neinformovanost dotazovaných o jejich lidských právech. Nízká míra porozumění u dotazovaných však také vyplývá

pokud jde o znalosti základních funkcí a cílů zdravotnických systémů, schopnost odlišit funkce individuálně zaměřené medicíny a populačního přístupu veřejného zdraví. Potěšitelný je např. projev zájmu o informovanost ohledně kvality potravin.

Práci doporučuji přijmout k obhajobě. Celkově navrhuji hodnotit práci jako výbornou. Jde o vyvážený teoreticko-empirický přístup, využívající kvalitativní metodický přístup pro sběr dat. Pořízená data jsou pečlivě zpracována formou tabulek a interpretována v navazujícím textu.

Jedním z významných poznatků práce jsou zjištěné/potvrzující deficity ve vztahu pacient-lékař. Při existující míře specializace je evidentní, že v systému chybí role lékaře, který by působil jako potřebný koordinátor, průvodce zdravotnickým systémem, který by zároveň byl kompetentní z hlediska potřebného celostního přístupu. Naplnění této role nelze dosáhnout u jednotlivých specialistů, ale je logicky možná u skupiny praktických lékařů. Avšak i tato skupina je zřejmě reformními změnami zdravotnických systémů posouvána více k modelu/typu úzce zaměřeného specialisty, jehož styl praxe se dostává více pod vliv bio-medicínského přístupu. Tento problém event. navrhuji jako možné doplňující téma při obhajobě práce. Z částečných přepisů realizovaných rozhovorů zcela nevyplývá, zdali někteří z respondentů takové rozlišení rolí lékařů na celostní a specializovaný přístup rozlišovali?